

Nederlandse Samenvatting

WWW, het World Wide Web, staat universeel bekend als het wereldwijde platform voor kennisdeling en informatieverspreiding.

Maar als we dit iets precieser bekijken: het is wel groot, zelfs hoogstwaarschijnlijk het grootste sociotechnische netwerk ooit, maar het is nog niet *echt* wereldwijd.

Immers, momenteel hebben zo'n 2,5 miljard mensen toegang tot het Web. Dat betekent dat zo'n 4,5 miljard mensen op deze planeet daar (nog) geen toegang toe hebben. Er zijn namelijk (nog steeds) miljarden mensen op de wereld die niet kunnen lezen en schrijven, of die geen Internet en Web hebben, of zelfs geen electriciteit.

Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat zij geen interesse hebben in of belang hebben bij het verwerven van nieuwe informatie en kennis van elders. Het proefschrift "The Web, Speech Technologies and Rural Development in West Africa — an ICT4D Approach" van Nana Baah Gyan, zelf wonend en werkend in Ghana, richt zich op dit vraagstuk. Hoe kunnen we informatieverspreiding en kennisdeling realiseren zoals het wereld wijde web WWW dat mogelijk maakt, maar dan in situaties waarin Internet en Web niet beschikbaar zijn, zoals in grote delen van Afrika buiten de grote steden?

Als Internet en Web niet beschikbaar zijn, moet men andere alternatieven voor massacommunicatie en kennisdeling zien te vinden. In ruraal Afrika, en in het bijzonder de Sahel-regio van West-Afrika waar het proefschrift zich op richt, is dit alternatief: mobiele telefonie + spraakdiensten + lokale/regionale 'community' radio.

Het promotie-onderzoek van Nana Baah Gyan vond plaats in het Network Institute onderzoekprogramma W4RA (Web Alliance for Regreening in Africa, www.w4ra.org), en laat zien dat zulke alternatieven levensvatbaar zijn. Centraal in het proefschrift staat de ontwikkeling van Radio Marché, een ICT-toepassing waarmee lokale boeren in Afrika beschikbaarheid en prijs van hun producten (zoals honing of shea butter) bekend kunnen maken via mobiele telefoon plus communicaties uitgezonden over de radio. Dit draagt bij aan de vorming van agrarische waardeketens, en wel met een bereik veel groter dan de al bekende lokale markt, en bovendien in meerdere regionaal gesproken talen.

Radio Marché is uitgerold in Mali in samenwerking met lokale NGO's op het gebied van regreening en met diverse regionale radiostations. De toepassing heeft inderdaad geholpen de verkoop van producten zoals honing te vergroten. Men kan Radio Marché zien als een rurale pendant van eBay of Marktplaats.nl, maar dan gebaseerd op het gesproken woord.

Het proefschrift beschrijft voorts uitvoerig hoe lokale wensen ten aanzien van ICT-toepassingen in kaart kunnen worden gebracht, met behulp van veldonderzoek en workshops met lokale

gemeenschappen, dorpen en kleine boeren. Op basis van deze *'bottom-up'* gegevens uit het veld kunnen applicaties voor informatieverspreiding en kennisdeling, zoals Radio Marché, technisch worden ontwikkeld, doch op een wijze die nauw en aantoonbaar aansluit bij levende informatiebehoeften van lokale gemeenschappen.